

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : องค์การควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครองตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน : นางสาวนฤมล โพธิ์แจ่ม

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐศาสตร์

ปีการศึกษา : 2542

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วุฒิศักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ สิทธิพันธ์ พุทธทนต์	
3. รองศาสตราจารย์ สุรพันธ์ ทับสุวรรณ	

การกระทำทางปกครองของฝ่ายปกครองเป็นการใช้อำนาจรัฐกระทำต่อประชาชน ซึ่งในบางกรณีอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนได้ ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้มีการบัญญัติองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและองค์กรศาลปกครองเพิ่มขึ้นมาใหม่เพื่อทำหน้าที่ควบคุมการกระทำของฝ่ายปกครอง การศึกษาครั้งนี้จึงมีจุดประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบโครงสร้างอำนาจหน้าที่และกระบวนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาและศาลปกครองตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และในการศึกษานี้จะใช้วิธีการศึกษาจากการวิจัยเอกสารและการรวบรวมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการศึกษาพบว่าผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่รับคำร้องเรียนจากราษฎรที่ได้รับความไม่เป็นธรรมจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ก็ตาม โดยรัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาจำนวนไม่เกิน 3 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์ตามคำแนะนำของรัฐสภา มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ตำแหน่งคราวละ 6 ปี ได้เพียงวาระเดียว และมีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาที่เป็นอิสระอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภามีอำนาจหน้าที่คือ อำนาจสอบสวนข้อเท็จจริง และทำรายงานเสนอความเห็น และขอแนะนำต่อรัฐสภา

ศาลปกครองเป็นองค์กรควบคุมความชอบด้วยกฎหมายในการกระทำของฝ่ายปกครอง โดยศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีปกครองโดยเฉพาะ โดยรัฐธรรมนูญให้สิทธิแก่ประชาชนผู้ซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำของฝ่ายปกครองมีสิทธิฟ้องร้องต่อศาลปกครองว่าการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นเป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หรือใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบจึงขอให้ศาลปกครองพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้องนั้นได้ โดยให้มีศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดและมีหน่วยงานธุรการของศาลปกครองที่เป็นอิสระอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของประธานศาลปกครองสูงสุด